

Hizkuntzak batzen dituen sari anitzak

Itsaso Zubiria Etxeberria

@itsasozubiria

ARGAZKIAK: DANI BLANCO

13:30ak aldera heldu garenok tartea izan dugu Usurbilgo Atxega Jauregiaren atarian ardo baten laguntzaz aspaldi ikusi gabeko lagunekin eta orduantxe ezagututakoekin hitz-aspertu txiki bat egiteko. Abisua pasa digute barrura sartzeko garaia dela, eta aurten mahaikide nor izango ditudan begiratzeko asti labur bat hartuta, sartu naiz; egunaren kronikatxo egin behar dudan aitzakian normalean tokatzen ez zaidan moduko bazkari ederraz gozatzera.

Olatz Korta lankideak egindako aurkezpenarekin sartu zait lehen zalantza. 29. ARGIA Sariak esan du. “Zer kristo kontatu behar dut nik kronika honetan? Ni baino zaharragoak dira-eta sari hauek”, pentsatu dut. 29 urteotan nahikoa kontatuta egongo da ARGIA Sariez! Beraz, irakurle, sari hauetako protokolo guztiak nola funtzionatzen duen ziur asko nik baino hobeto jakingo duzunez, nik xume-xume kontatuko dizut nire begiek eta belarriek jaso dutena.

Euskal Kulturaren Gailurra dirudite mahai batzuk, gai sakon eta garrantzitsuz hitz egiteko gune. Ni ez naiz horrelako lekuen bereziki zale, eta nire zorionerako, jauregi osoan zegoen ingeles bakarra tokatu zait alboan. Ingeles euskalduna! Eta harekin aritu naiz solasean gustura asko. Euskara irakasle lanetan

dabilenari interesatzen zaio zerkitatu zuen ingeles bat gure hizkuntza ikastera, eta horretaz jardun gara; edo baita Euskal Herriko hedabideek bezala erakundeek euskarari ematen dioten garrantziaz (edo garrantzi ezaz).

Lagun anglosaxoi-euskaldunak eman dit kronikarako pista. Hizkuntzak batzen gaitu Atxegan elkartutako guztiok, eta sariek eta saridunek ere horixe dute oinarri. Ez aurten bakarrik; urteak joan, eta urteak etorri, 29 urtez. Eta jabetu naiz zer arlo diferentetan lortzen den euskara oinarri izatea, eta zer arlo diferentetako lagunei banatzen zaizkien sari hauek. Estitxu Eizagirrek bere diskurtsuan ondo esandako esaldi batek dioen bezala: jakin ala ez jakin, ez delako berdin.

Zorionak saritu guztiei. ■

Balioetan oinarritutako sariak

Euskal kultura eta euskara lau haizetara zabaltzeagatik (dela musikaren edo kirolaren bidez), berdintasunean gizarte justuago bat lortzeko ahaleginengatik, ingurumena errespetatu, babestu eta informazioa zabaltzeagatik, eta mundu honi kolorea eta irribarrea jartzeagatik banatu dira 2018ko ARGIA Sariak.

PRENTSA

“Harmaila” aldizkaria

Ez da urtebete ere pasa *Harmaila* kiroltako euskal komunikabideak sarean ateak ireki zituenik, eta prentsa idatzian lehen aldizkaria argitaratua du dagoneko. Lasai, patxadaz irakurtzeko kirol-prentsa egitea dute helburu, “egunerokotasuneko albisteetatik eta betiko jokoetatik pixka bat alendu eta kirola aztertzea da *Harmailaren* xedea”, dio Eñaut Barandiaranek, hiru editoreetako batek. Euskara hutsean. Kirola eta euskara uztartzen dituen euskarri baten beharra ikusi dutelako egin dute proiektu honetara salto.

Kirola patxadaz aztertzeak ematen die beste begi batzuekin begiratzeko aukera. Kirola berdintasunean lantzeko eskatu nahi diote harmailari, futbolaz edo esku-pilotaz gain beste hainbat kirol ere ezagutarazi. Eta papereko lehen zerbaki horretako editorialean adierazten duen moduan “kirola politikarekin nahasian” egon ohi dela diote, batez ere profesional-mailan oso kritikagarriak diren zenbait jarrerara badirela, baina plazaratu nahi dituztela, baita ere, kirolak dituen eta gizartearentzat baliagarri diren beste balore batzuk.

IRRATIA

“Ekosfera” irratsaioa

8 urte. 350 programa. 500-700 gonbidatu. Horiek dira Jokin Aldazabalek Euskadi Irratikoko Ekosfera saioaz eman dizkigun datuak. “Oso pozik jaso ge-

nuen sariaren berria; gurea bezalako programa txiki eta apalak ARGIA Saria jasotzea eskertzekoa da”, adierazi du Aldazabalek. “Baina meritua beste askorena ere bada, jende askori eman behar dizkiogu eskerrak, eta ez ditut ahaztu nahi Arantza Txintxurreta, Kristina Zuza eta Josu Lopez Gazpio kolaboratzaileak”, jarraitu du.

Energia berriztagarriak, mugikortasuna, hondakinak, ura, ibaiak, lurrikarak edo tren lasterra bezalako gaiez aritzen dira saio hauetan; eta azken mendeen egindako txikizioak ikusirik, sarri kutsu katastrofista izan dezakete gai hauek. “Gizakiarekin errukiorra izan nahi dut, genetikoki momentuko emozio eta sentsazioek bideratuta jotzen baitu, bere erabakiek izango dituzten ondorioak ondo ezagututa ere erabaki berarekin jarraitzen baitu. Baina guk ingurumenaren, energiaren arloetan mundu hobexego bat izan eta ondorengoei uzteko ahalegintxoak egiten ari direnei eman nahi izaten diegu tartetxoa”, azaldu digu sarituak.

INTERNET

Gabi de la Maza (txantxangorria.eus)

Jaso dezala eskua Youtuben Txantxangorriaren karaokerako euskal kantaren bat sekula erabili ez duenak. Gure euskal mundu honetan inor gutxi topatuko dugu. 2.200dik gora abesti azpidatzi ditu. Baina nola hasten da norbait horrelako lana hartzen? 37 urtez irakasle aritu da de la Maza, orain hiruzpalau hi-

labete erretiratu da, eta berak kontatzen du ondoen Txantxangorriaren ibilbidea: “Euskal Girotze Bernetegiak antolatzen hasi zen Hezkuntza Saila B ereduko nerabeak eskolaz kanpo modu informalean euskarara gerturatzeko. Astebeteko bernetegi hauetara gure ikasleekin joaten ginen, eta euskal musika zen nire tresna garrantzitsuetako bat. Youtube sortu aurretik hasi nintzen abestiak karaokeatzen, baina 2008tik aurrera hasi nintzen Youtube-ra igotzen”.

Hamar urte hauetan euskal kantagintzako abesti historikoetatik hasi eta azken berrikuntzaraino jarri ditu azpidatza denon eskura.

Gabi de la Mazak ez zuen berehalakoan pentsatuko, ikasleak motibatze-ko material hau sortzen hasi zenean, 2017an euskaraz gehien bisitatu den kanala izango zenik!

IKUS-ENTZUNEZKOA

Bertsolari Txapelketa Nagusiari jarraipena ETBn

“Pozez” hartu dute Uxue Alberdik eta Aitzol Barandiaranek ARGIA Saria, Euskal Herriko Bertso Txapelketa Nagusiari egindako jarraipen-lanagatik. Jarraipen zabala egin zaio telebista publikoan txapelketa nagusiari, eta “esfortzu eta ahalegin handia” izan dela aitortu du Barandiaranek, baita “arrikuak hartu” dituztela ere. “Programaren pisua edo mamia Uxuek eraman du, nik saioaren gidari-papera hartu dut”, aitortu digu, eta eskertzekoa da

Anton Mendizabal eskultoreak egindako ikurrak eskuan, sarituak. Goitik behera, ezker-eskuin: Jokin Aldazabal (Iratia), Aitzol Barandiaran (Ikus-entzunezkoa) eta Eñaut Barandiaran (Prensa idatzia); Gabi de la Maza (Internet), Vanesa Eguiluz (Sustapena), Zalao Basabe (Sustapena), Uxue Alberdi (Ikus-entzunezkoa) eta Iñaki Berastegi (Prensa idatzia); eta Joxe Mari Agirretxe, Mertxe Rodriguez, Aiora Zulaika (Merezimenduzkoa) eta Aitor Manterola (Prensa idatzia). Atzeko panelean, saioa babestu duten erakundeak: Bizkaiko Foru Aldundia, Eusko Jaurilaritza, Emakunde, Laboral Kutxa, Nafarroako Gobernua, Kutxabank, Mondragon Korporazioa eta Euskaltel.

rol ohikoetatik atera eta ikusleari aditu emakumea eskaintzea.

Bertso-saioak beste begi eta belarri batzuekin ikus-entzuteko tresnak eskaini dituzte, egindako lana baloratzeko gakoak eman dituzte, azaldu dute artista zer egoeraren aurrean zegoen eta horrek zertan baldintzatzen zuen bere sormena... Langintza ulertzeko azalpenak eman, eta bakoitzaren ezaugarriak definitu dituzte. "Asko eta ondo busti da Uxue, errespetuz, eta lan bakoitza modu zintzoan baloratuz. Eta muga irristakor horretan kritika zintzoak egin ditu", azpimarratu du Barandiaranek.

Emankizun hutsa egitetik urrun, gaian aritutako bi gazteek egindako lana saritu du ARGIAk.

SUSTAPENA

Iruñeko Udala, Berdintasun Saila

"Eraso sexistarik ez, Iruñea aske". Horixe izan da Iruñeko Udalak hainbat gizarte eragilerekin eta talde feministekin elkarlanean egindako 2017ko Sanferminetarako estrategia komunikatiboa. Eta horixe bera da sustapen ARGIA Saria jasotzeko arrazoia.

Jaiak gozatzeko dira, kalean gora eta behera ibiltzeko, jende berria ezagutzeko, ligatzeko, dantzatzeko. Baina gizartearen erdiak sarri neurriak hartu behar izaten ditu inongo gizonak festa izorratu ez diezaion. Eta badakigu zer diren Iruñeko Sanferminak. Nolako fama hartu duen azken urteetan Nafarroako hiriburuak jaietan. "Legerik gabeko hiria".

Urteak daramatzate, ez Iruñean bakarrik, mugimendu sozialek eta talde feministek eraso sexistak salatzen, eta Iruñean hasi dira gizarte mugimenduari eskutik helduta erakundeak ere lanean. Hasi da panorama aldatzen, "eraso sexistarik ez!" lelopean esku gorriak ezaugun egin dira kale, taberna eta txosnetan, eta jada ez da horren erraza legerik gabeko hiria dela esatea. Egiteko lan handia badago ere, pauso bakoitza da garrantzitsua.

MEREZIMENDUZKOA

Pirritx, Porrotx eta Marimotots

'Lasarte-Oria berreuskaldundu dezagun' euskara elkartearen bueltan sortutako pailazo taldea da. "Poesia gutxi eta ekintza asko zegoen orduan, izenak berak ondo adierazten du" azaldu du Joxe Mari Agirretxe 'Porrotx'ek. Euskalgintzaren bueltan 1987an martxan jarri zen talde honek 30 urte bete ditu pasaden abenduan, eta merezimenduzko saria jaso dute. "Oilo-ipurdia jarri zitzaigun sariaren berri izan genuenean. ARGIA euskaldunontzat erreferentzia da, eta gertuko sentitzen dugu. Herri-gintzan aritzen gara biok, eta euskara dugu baloreak transmititzeko tresna. Txikien arteko enpatia eta elkarlana ere esan nahi du guretzat sari honek", adierazi du.

"Pailazogintza klasikoan jaio ginen, baina pixkanaka herrigintzari begira sortu dugu, gai sozialei begira. Abiadura azkarregian doan mundu honi kolore

pixka bat eman eta baloreak mantentzea da gure helburua", esan du Agirretxe. Eta ez ditu ahaztu nahi izan urte hauetan guztietan eurekin lanean aritutako kolaboratzaile, musikari, abeslari eta bidean izan dituzten lagun guztiak.

MEREZIMENDUZKOA

Bakearen Artisauak

Herri honen lorpen handi bat izan da 2017an, armagabetzea. Armagabetzea bi estatuek saboteaturik zuten arren, Bakearen Artisau bihurtu ziren herritarrek lortu zuten desobediencia zibilaren bidez lehen armak deusezteak. ARGIA Sarietan komunikazio lana saritzen dugu, eta ez ote da komunikazioa izan, armagabetzearen ezinbesteko giltza? Bakearen Artisauak, Luhuson poliziak atxilotu aurretik, herritarrei komunikatu zieten zein zen bakearen alde burutzen ari ziren ekintza eta helburua. Herritarrek ongi ulertu zuten mezua, eta Frantziako hedabideek ere, gaiarekiko bestelako ikuspegiak ezabatu zituzten. Bakearen Artisauak erabateko zilegitasuna eta horrekin batera askatasuna lortu zuten komunikazio horri esker. Ondoren ere, ez ote zen giltzarria izan Frantziako familia politiko erabat ezberdinen artean komunikazioa diskrezioz eta konfiantzaz landu izana, Frantziako Estatuak jarrera aldatzea lortzeko? Alegia, Baiona ardatz hartuta herritarrek egun argiz eta modu publikoan desarmea burutu zutenean, estatuaren errespresiorik ez jasotzea lortzeko? ■

“Ez da berdin jakitea edo ez jakitea”

ARGIAko lantaldearen izenean, Estitxu Eizagirre, Urko Apaolaza eta Bego Zuzak hartu dute hitza. Hona diskurtsoaren pasarte batzuk (osoa, argia.eus-en).

Estitxu Eizagirre:

“Ez da berdin jakitea edo ez jakitea. Jakiteak beregan dauka aldaketarako aukera, edo alderantziz, gauzak bere horretan segi dezaten konplize bihurtzen gaitu. Baina jakitea edo ez jakitea ez da berdin. Informazioa da askatasunen oinarria. Usurbilgo poeta hark esaten zizun bezala, guk ere txoria, askatasuna dugu maite, baina ai, zenbat jende gabiltzan hegoak ebakita! Generoa dela, jatorria, gorputzari zerbait falta omen zaio, hipoteka, sexu joera, diglosia, adina... ARGIA n, bereziki, gure gaurko munduko zapalkuntzak kontatzen saiatzen gara, zapalduen ondoan kokatuta. Juxtu zapaldu kontzienteengan dago askatasunaren hazia. Eta zapalduen artean ere, beti bada kontatzeko garaipen txiki-handirik. Eta beste era batera begiratuta, gaurko zapalkuntzak seinale handi batzuk ere badira, kapitalismoaren gakoak ari zaizkigulako seinalatzen; eta gaurko zapalkuntzak izan daitezke ere etorkizunaren ateak, zapalkuntza horietan ikusi dezakegulako zer oinarriren gainean eraiki dezakegun biharko herria”.

Urko Apaolaza:

“Batzuen zapalkuntzaz ari garenean, denon zapalkuntzaz ari gara, eta denon eskubideez hitz egin nahi badugu... komeni zaigu ikusezinak diren horien eskubideen zapalkuntzan ere jartzea fokua. Horretan saiatu gara Zuloan liburuarekin. Abiadura Handiko Trena egiten dabilzan beharginen ondoan jarri eta haien egoeraz informatzen. Ez da samurra zuloan aurkitu dugun panorama,

eta guk zapalkuntza horiek ikusgarri egin nahi ditugu. Manu Robles-Arangiz fundazioak elkarlana proposatu zigunean ez genuen zalantzarik izan. Botere ekonomikotik ez daude ohituta euskarazko komunikabide xume bat izatea haien trapu-zikinak ateratzen dituenak. Ikasi dugu txikiak izanik ere eragin dezakegula; badago bai, zirrikiturik itxaropenerako”.

Bego Zuza:

“Garaipen txiki-handiak kolektiboan lortzen dira, eta gaur hemen elkarrekin ospatu nahi ditugu 2017ak ekarri dizkigun beste garaipen txiki-handiak. Abenduan atera genuen Euskaraz Bizi Nahi Dugunon Mapak erakusten du euskara ulertzen dutenen kopurua, herriz herri, guk uste duguna baino dezente handiagoa dela. Zorionak denoi, eta baliatu dezagun bakoitzak bere esparruan euskararen aldeko neurri ausartagoak hartzeko. Beste lorpen kolektibo bat da, erakunde publikoen eta hedabideen sektorearen arteko harremanak hobetu egin direla 2017an. Urte asko pasatu ditugu ARGIA Sari hauetan ere, instituzioei eskatuz euskarazko medioen aldeko apustua egiteko, hori dela herri hau euskalduntzeko bide eraginkorrenetakoa, diru-laguntzen formula agortuta zegoela eta beste bide batzuk esploratu behar zirela esanaz... eta pozik adierazten dugu, euskarazko hedabideen sektorea batzen duen Hekimenek, Jaurlaritzak eta Gipuzkoako Foru Aldundiak, martxan jarri dutela 2018rako lanketa serioa, konfiantzazkoa, eta itxaropentsua”.

1: Mixel Berhokoirigoin, saria eskertzen.

2: Urko Aristi, Javier Marcos, Leire Cancio, Paul Bilbao, Lorea Agirre, Odile Kruzeta eta Xabier Arregi.

3: Bego Zuza, Imanol Lazkano, Estitxu Eizagirre, Jokin Aldazabal eta Mikel Asurmendi.

4: Izaskun Landaida, Alberto Barandiaran eta Garbiñe Mendizabal.

5: Iñaki Sanz Azkue, Mikel Garcia, Kepa Matxain, Aitzol Barandiaran, Uxue Alberdi eta Mikel Elortza.

6: Anton Mendizabal, sarien egilea.

7: Iñaki Uria, Martxelo Otamendi eta Xabier Arregi.

8: Urko Apaolaza, Joxe Mari Agirretxe eta Beñat Irasuegi.

6

